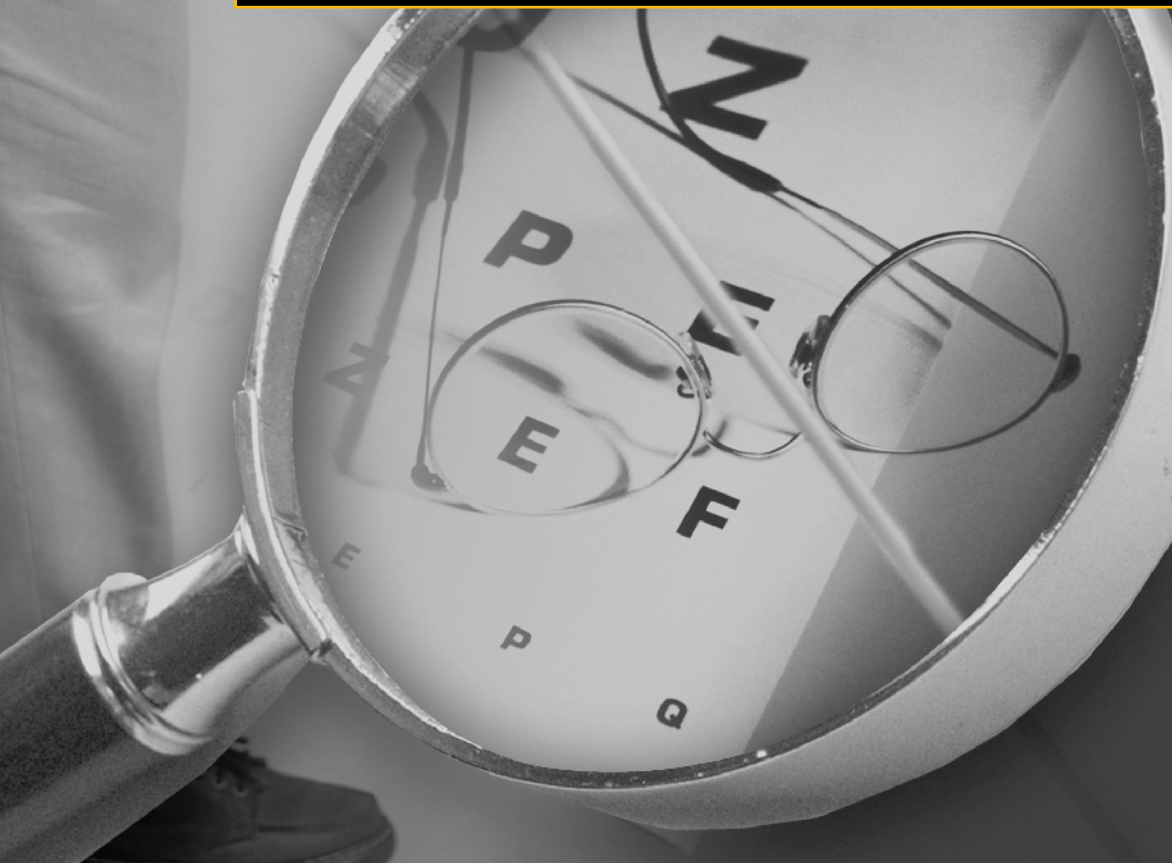

**IN VIJF FASEN NAAR HET JUISTE HULPMIDDEL
VOOR MENSEN MET EEN VISUELE BEPERKING**

federatie
slechtzienden-
en blindenbelang

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Op zoek naar hulpmiddelen	5
3. Aanschaf van hulpmiddelen in vijf fasen	7
Fase 1: Welke oogaandoening heb ik, welke (medische) hulp is mogelijk en wat zijn de consequenties?	7
Fase 2: Wie weet welke hulpmiddelen er zijn?	11
Fase 3: Welk hulpmiddel is voor mij het meest geschikt en wordt het wel of niet vergoed?	15
Fase 4: Hoe verloopt de aanvraag of de aanschaf van een hulpmiddel?	21
Fase 5: Hoe gaat de levering en het gebruik in de praktijk?	24
4. Overzicht instanties, organisaties en informatie voor mensen met een visuele beperking	28

1. Inleiding

Kan een slechtziende of blinde tóch met de computer werken? Zijn er hulpmiddelen om te meten of mijn kinderen koorts hebben? Kan ik met een leesloep mijn krant weer lezen? Bestaat er inderdaad een kamerthermostaat die werkt door middel van piepsignalen en wat is een daisy-speler precies? Dit is een greep uit de vele vragen van mensen met een visuele beperking.

Afname of uitval van het gezichtsvermogen kan op elke leeftijd en door allerlei oorzaken ontstaan. Meestal manifesteert het probleem zich geleidelijk. Er komt een moment dat u zich realiseert dat u een aantal dingen niet meer kunt of alleen met veel moeite voor elkaar krijgt. Een betere bril of betere contactlenzen zijn niet meer afdoende. U hebt deskundigen geraadpleegd die kunnen nagaan wat er precies aan de hand is, welke behandeling mogelijk is, welke prognose er is met betrekking tot het gezichtsvermogen en op welke hulpverlening en welke hulpmiddelen een beroep kan worden gedaan. De conclusie kan zijn dat u voor een aantal functies bent aangewezen op hulpmiddelen. Maar welke hulpmiddelen zijn er en hoe kunt u er aan komen? Wij zetten in deze brochure uiteen hoe het proces verloopt én wat u zelf kunt doen bij de keuze en aanschaf of aanvraag van hulpmiddelen.

Deze brochure is een uitgave van de Federatie Slechtzienden- en Blindenbelang. Deze koepelorganisatie richt zich op het realiseren van concrete oplossingen voor mensen met een (dreigende) visuele functiebeperking in Nederland. De Federatie heeft een eigen advies- en informatiedienst: de Slechtzienden- en Blindenlijn.

De Slechtzienden- en Blindenlijn (SB-lijn)

De SB-lijn is er voor iedereen die problemen heeft met zien. Ook familieleden, hulp- en dienstverleners kunnen met al hun vragen terecht.

De SB-lijn: voor tips, advies en vragen

Bereikbaar op werkdagen van 09.00 uur tot 16.00 uur

telefoon   (030) 294 54 44

e-mail   sb-lijn@sb-belang.nl

website   www.sb-belang.nl

Postbus 2062, 3500 GB UTRECHT

2. Op zoek naar hulpmiddelen

Dankzij een veelheid aan hulpmiddelen kunnen mensen met een visuele beperking zoveel mogelijk zelfstandig en onafhankelijk functioneren. Het kan daarbij gaan om hulpmiddelen voor in huis, op straat, op school of op het werk; bij activiteiten zoals winkelen, reizen, sporten, ontspanning of vrijwilligerswerk. Kortom, voor alle denkbare situaties in het dagelijks leven.

Bij het oriënteren, selecteren, aanvragen of aanschaffen van hulpmiddelen zijn diverse fasen te onderscheiden:

Fase 1: Welke oogaandoening heb ik, welke (medische) hulp is mogelijk en wat zijn de consequenties?

Fase 2: Wie weet welke hulpmiddelen er zijn?

Fase 3: Welk hulpmiddel is voor mij het meest geschikt en wordt het wel of niet vergoed?

Fase 4: Welk hulpmiddel kies ik en hoe verloopt de aanschaf of aanvraag?

Fase 5: Levering en het hulpmiddel in de praktijk.

De fasen beschrijven het hele traject van 'er is iets mis met het zien' tot en met het dagelijks gebruik van hulpmiddelen. Voor mensen die nog maar net weten dat er iets mis is met het zien, zijn alle fasen van belang. Mensen die al langer slechtziend of blind zijn, weten doorgaans al aardig de weg.

Voor deze ervaren gebruikers van hulpmiddelen zijn met name fase vier en vijf van belang. Het kan zijn dat uw gezichtsvermogen in de loop der tijd verbetert of verslechtert. Het is dus mogelijk dat u later nog eens in een bepaalde fase van dit hulpmiddelenproces terugkeert.

In welke fase dan ook: zorg dat u goed aangeeft wat u wel of niet wilt en kunt. Zorg bovendien dat u goed weet of het hulpmiddel vergoed wordt, en zo ja: welke eisen de betaler stelt. Dit kan uw zorgverzekeraar, de gemeente of een uitkeringsinstantie zijn.

Maak verder duidelijke afspraken over de aflevering van het hulpmiddel en, indien nodig, over installatie, instructie en service. Een hulpmiddel is immers pas effectief als het is afgestemd op uw persoonlijke situatie en u er goed mee kunt werken.

3. Aanschaf van hulpmiddelen in vijf fasen

Fase 1: Welke oogaandoening heb ik, welke (medische) hulp is mogelijk en wat zijn de consequenties?

In de eerste fase wordt duidelijk dat een gewone bril of contactlenzen niet meer afdoende zijn voor uw problemen bij het zien. U start het zoeken naar deskundige hulp en hulpmiddelen. U gaat, al dan niet samen met uw partner, familie, vrienden of zorgverleners op zoek naar informatie over uw visuele probleem en over mogelijke oplossingen. Het is natuurlijk vooral belangrijk om dan eerst met deskundigen na te gaan wat de medische oorzaak is van uw visusprobleem en wat er aan gedaan kan worden. U kunt bij verschillende deskundigen terecht.

Deskundigen

Vaak hangt het van uw situatie of het toeval af welke deskundigen u (het eerst) raadpleegt. Wellicht dat u allereerst naar een optiekzaak gaat omdat u denkt een (sterkere) bril of contactlenzen nodig te hebben. Het kan ook zijn dat u naar de huisarts gaat voor onderzoek en advies.

Ook kunnen andere deskundigen ontdekken dat er iets mis is met uw ogen of de ogen van uw partner, kind, familielid of vriend. Dit zijn onder andere de consultatiebureauarts, de schoolarts, de bedrijfsarts of een verpleeghuisarts. Zij kunnen u mogelijk van dienst zijn met informatie en advies, maar zullen u eerst verwijzen naar een oogarts of naar andere deskundigen die wij in deze brochure noemen.

Oogarts

U komt bij de oogarts als uw huisarts, bedrijfsarts of één van de andere deskundigen dat nodig acht. In dat geval krijgt u een verwijzing.

Het kan soms een tijdje duren voordat u bij een oogarts terecht kunt.

Soms is echter een snelle behandeling nodig. Zorg daarom dat u weet of u met spoed naar de oogarts moet of niet.

De oogarts inventariseert uw klachten en de voorgeschiedenis ervan. De oogarts verricht onderzoek. Als dat duidelijk is, vertelt de oogarts welke oogaandoening u heeft en wat het mogelijke verloop daarvan is. Hij bekijkt natuurlijk ook of, en zo ja welke, medische behandeling mogelijk is. Hij schetst de prognose van uw aandoening en de gevolgen die deze kan hebben. Dat kan meevallen, maar soms ook hard aankomen als de verwachting niet

gunstig is. Het is niet vreemd als u dit eerst wilt verwerken en vraagt om een vervolgesprek op een later tijdstip.

In een vervolgesprek kunt u met de oogarts overleggen over eventuele medische stappen en/of de mogelijkheden van niet-medische hulp of van hulpmiddelen. De oogarts kan u ook attenderen op de dienstverlening van Regionale centra voor zorg, onderwijs en revalidatie voor slechtziende en blinde mensen en op het bestaan van de SB-lijn. Wellicht dat u ook geholpen kunt worden met een verwijzing naar mogelijkheden van lotgenotencontact bij organisaties van patiënten.

Vraag altijd om extra uitleg als u iets niet snapt.

Op dit moment neemt u, samen met de oogarts, ingrijpende beslissingen. U weet wat er medisch gaat gebeuren of – als dat niet kan – welke deskundigen u kunnen helpen om uw gezichtsvermogen of uw functioneren te verbeteren. Ook heeft u misschien al een keuze gemaakt over een vervolgtraject, bv. gebruik maken van een hulpmiddel of een beroep doen op een revalidatieprogramma. In beide gevallen kan de oogarts u een verwijzing geven en kunt u contact opnemen met de hulpverlener van uw keuze.

Natuurlijk is het altijd mogelijk om samen met familie, uw huisarts of een andere deskundige nog eens uw situatie en wensen te bespreken voordat u verdere stappen zet. U kunt ook contact opnemen met de SB-lijn. Het is immers een hele schok om te beseffen dat men slechtziend of blind is of zal worden. Gelukkig zijn er toch heel wat mogelijkheden om uw zelfstandigheid zo goed mogelijk te behouden. In deze brochure wordt verder alleen ingegaan op het selecteren en verkrijgen van de juiste hulpmiddelen. Als u meer wilt weten over het brede scala aan mogelijkheden voor hulp- en dienstverlening, kunt u contact opnemen met de SB-lijn of een Regionaal centrum voor zorg, onderwijs en revalidatie.

Fase 2: Wie weet welk hulpmiddelen er zijn?

Als in het gesprek met de oogarts of anderen dan wel na een medische behandeling blijkt dat hulpmiddelen gewenst zijn, komt u met andere deskundigen in contact. Waar u naar toe gaat, hangt niet alleen af van uw behoefte aan hulpmiddelen, maar ook van het feit of uw gezichtsvermogen stabiel is of verslechtert en of u al een (ervaren) hulpmiddelegebruiker bent of niet.

Als uw gezichtsvermogen wisselt of verslechtert, is het belangrijk om - voordat u een hulpmiddel uitzoekt - uw gezichtsvermogen te laten onderzoeken door uw oogarts, een low-visionsspecialist of medewerkers van een Regionaal centrum voor zorg, onderwijs en revalidatie.

Als u een ervaren gebruiker van hulpmiddelen bent, uw gezichtsvermogen ongewijzigd is en u weet wat er op de markt is en wat u nodig hebt, kunt u mogelijk rechtstreeks naar een of meerdere leveranciers gaan.

 Jaarlijks, meestal rond eind januari, wordt de ZIEZO-beurs gehouden. Daar zijn alle leveranciers van hulpmiddelen voor slechtziende en blinde mensen aanwezig. Op deze beurs krijgt u een beeld van de beschikbare hulpmiddelen en de nieuwste snuffjes.

Low-Visionspecialist

Als u (uitsluitend) behoefte hebt aan een (betere) bril, contactlens of aan vergrotende optische hulpmiddelen, dan kunt u terecht bij een low-visionspecialist. Deze is gespecialiseerd in het aanmeten en afleveren van hulpmiddelen aan slechtziende mensen. De low-visionspecialist onderzoekt uw gezichtsvermogen en kan in overleg met u bepalen of bijvoorbeeld een speciaal aangepaste bril of een handloep iets voor u is.

Low-visionspecialisten werken in ziekenhuizen, in optiekzaken en in Regionale centra voor zorg, onderwijs en revalidatie. Als de low-visionspecialist in een optiekzaak werkt, kunt er doorgaans snel terecht. Besef wel dat een vrijgevestigde low-visionspecialist commerciële belangen heeft. Dat hoeft overigens geen probleem te zijn. U moet er wel zeker van zijn dat u alleen belang hebt bij een hulpmiddel waarmee u uit de voeten kunt.

Regionaal centrum voor zorg, onderwijs en revalidatie

Misschien bent u niet (uitsluitend) te helpen met een vergrotend hulpmiddel, maar hebt u behoefte aan andere hulpmiddelen of aan begeleiding of training bij het leren omgaan met een visuele beperking. Dan heeft de oogarts u wellicht gewezen op de mogelijkheden van een van de Regionale centra voor zorg, onderwijs en revalidatie.

Deze centra zijn op diverse plaatsen in het land gevestigd. Ze bieden een breed scala aan hulp- en dienstverlening. Zo hebben ze onder andere een showroom met allerlei soorten hulpmiddelen. U kunt er tijdens een inloopsprekkuur of na een afspraak gemakkelijk terecht en zich alvast oriënteren op wat er zoal mogelijk is. Verder kunnen ze u ondersteunen bij al uw vragen op het terrein van wonen, onderwijs, arbeid en vrije tijd. Achter in deze brochure vindt u een overzicht van deze centra.

Wilt u een gedegen advies over welke hulpmiddelen voor u geschikt zijn, dan kunt u zich aanmelden als cliënt van een Regionaal centrum voor zorg, onderwijs en revalidatie. Er volgt dan een intake, waarin samen met u vastgesteld wordt welke hulp u nodig hebt en wat het Regionaal centrum voor u kan betekenen.

Hierbij is echter wel toestemming nodig van het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) omdat de dienstverlening van de Regionale centra vergoed wordt door de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). Door de aanvraagprocedure en soms door wachtlijsten voor onderzoek of behandeling bij de centra kan het een paar weken of langer duren voordat u geholpen wordt.

Informeer van tevoren hoe lang het ongeveer duurt voordat u geholpen wordt en doe navraag als het u te lang duurt.

 Vraag de SB-lijn of u alvast iets kunt ondernemen om uw problemen te verminderen. Zo kunt u soms zelf al simpele, niet dure hulpmiddeltjes bestellen die het leven al wat gemakkelijker maken. Ook kunt u bijvoorbeeld gesproken boeken of tijdschriften aanvragen of contact opnemen met lotgenoten.

Als derde mogelijkheid kunt u zich, zeker als u een ervaren gebruiker bent en uw ogen niet verslechteren, voor het uitzoeken, aanschaffen of aanvragen van een hulpmiddel rechtstreeks wenden tot een of meerdere hulpmiddelenleveranciers voor slechtziende en blinde mensen. Zo kan het zijn dat uw huidige hulpmiddel vervangen moet worden. In overleg met de betaler van het hulpmiddel (bijvoorbeeld de zorgverzekeraar of het UWV) kunt u mogelijk rechtstreeks zaken doen met de leverancier waarmee de betaler samenwerkt, of indien u daarin een vrije keus hebt, met de leverancier van uw keuze.

Besef wel dat de leverancier geen onderzoek kan doen naar uw gezichtsbeperkingen en natuurlijk altijd commerciële belangen heeft. Wilt u dus een gedegen onderzoek en onafhankelijk advies, dan kunt u zich het beste wenden tot een Regionaal centrum voor zorg, onderwijs en revalidatie bij u in de buurt. Deze route kost meer tijd, maar heeft zeker voor mensen die nog niet lang slechtziend of blind zijn - of niet zelf willen gaan 'shoppen' bij leveranciers - grote voordelen.

Fase 3: Welk hulpmiddel is voor mij het meest geschikt en wordt het wel of niet vergoed?

Inmiddels hebt u een beeld gekregen welke deskundigen behulpzaam kunnen zijn bij het uitzoeken van een hulpmiddel. Nu gaat het om de keuze van een hulpmiddel dat het beste aansluit bij uw behoeften.

Als de low-visionsspecialist, medewerker van het Regionaal centrum voor zorg, onderwijs en revalidatie, of -als u al goed de weg weet- de hulpmiddelenleverancier goed op de hoogte is van uw beperkingen en wensen, stelt hij samen met u vast welke hulpmiddelen voor u van belang kunnen zijn.

Hij vertelt welk hulpmiddel in welke mate bijdraagt aan het door u gewenste functioneren. U krijgt voorlichting over de voor- en nadelen van de verschillende hulpmiddelen.

Zeker als u nog niet zo lang slechtziend of blind bent, is het goed mogelijk dat u meerdere hulpmiddelen nodig hebt. Bijvoorbeeld een handloep om buitenshuis korte teksten te kunnen lezen, een beeldschermloep of loepbril voor het lezen van langere stukken of het bekijken van foto's en bijvoorbeeld een daisy-speler voor het beluisteren van gesproken lectuur en informatie. Misschien hebt u ook nog aanpassingen voor uw computer nodig, een sprekend horloge of andere zaken.

Samen met de deskundige bespreekt u waarvoor het hulpmiddel een oplossing moet bieden en waar en hoe intensief u het hulpmiddel wilt gebruiken.

Het is belangrijk dat u goed uitlegt voor welke problemen uw visuele beperking u stelt, hoe uw dagelijks leven er uit zag voordat u slechtziend of blind werd, wat u niet meer kunt en wat u (weer) wilt kunnen doen. Vertel over relevante persoonlijke aspecten, bijvoorbeeld over uw werk- of woonomstandigheden.

Vervolgens kan de deskundige toelichten welke voor u geschikte hulpmiddelen er op de markt zijn en met welke productkenmerken en prijs-kwaliteitverhouding. U kunt ook zelf kennismaken met de hulpmiddelen en deze uitproberen. U krijgt informatie over de toepassingsmogelijkheden in relatie tot uw visuele beperking en uw eisen. Daarbij houdt de low-visionsspecialist of medewerker van het Regionaal centrum voor zorg, onderwijs en revalidatie ook rekening met de bevindingen van de oogarts en/of huisarts, en met uw persoonlijke situatie en wensen. Het heeft immers weinig zin om een hulpmiddel uit te zoeken dat mogelijk binnen korte tijd niet meer voldoet omdat uw gezichtsvermogen snel afneemt.

Indien u een hulpmiddel wilt aanvragen, is het ook verstandig rekening te houden met eventuele eisen van de betaler. Het zou jammer zijn als u met veel zorg een bepaald hulpmiddel selecteert en later blijkt dat de betaler niet akkoord gaat met uw keuze.

Het is belangrijk om na te gaan of het door u gewenste hulpmiddel wordt vergoed en zo ja door wie. U kunt voor informatie terecht bij uw zorgverzekeraar, het zorgloket van uw gemeente of de uitkeringsinstantie zoals het UWV als het om school- en werkvoorzieningen gaat. Ook MEE of de SB-lijn kunnen u informeren (zie hoofdstuk 4).

Hulpmiddelen en vergoeding

Hieronder leest u welke hulpmiddelen er zoal zijn en welke hulpmiddelen al dan niet worden vergoed.

ADL-Hulpmiddelen

Allereerst zijn er hulpmiddelen voor dagelijks gebruik die veelal niet vergoed worden. Dit zijn bijvoorbeeld sprekende of braillehorloges, sprekende wekkers, grootletter- of braille adres- en telefoonklappers, voelbare (keuken)weegschalen, sprekende koortsthermometers, speciale draad in de naald stekers, aangepaste spellen, zoals speelkaarten in grootletter en braille en aangepast sportmateriaal zoals rinkelballen. Kortom: allerlei zaken voor huis, tuin en keuken. Deze artikelen zijn op verschillende plekken in Nederland te bekijken en soms ook direct te kopen. Er is ook een aantal leveranciers dat hun artikelen meestal per post verzendt (zie hoofdstuk 4).

Hulpmiddelen die vergoed worden in het basispakket

Via het basispakket van de Zorgverzekeringswet (Zvw) worden de volgende (soorten) hulpmiddelen vergoed.

1. Oogprothesen
2. Gezichtshulpmiddelen, zoals (onder strenge voorwaarden): brillen of contactlenzen, maar ook vergrotende hulpmiddelen zoals handloep, prisma- en telescooploepbrillen.
3. Beeldschermloep, een tafelmodel of een draagbare variant.
4. Mobiliteitshulpmiddelen, zoals een herkenningstok of een taststok. Een heel bijzonder hulpmiddel voor de mobiliteit en oriëntatie is de blindengeleidehond.
5. Hulpmiddelen voor informatie, communicatie en signalering, zoals computeraanpassingen voor visueel gehandicapten met de benodigde installatie, instructie of updates. Dit is bijvoorbeeld software voor vergroten van tekst, voor toepassing van spraak of gebruik van de brailleleesregel. Andere middelen zijn een daisy-speler voor het beluisteren van gesproken boeken en tijdschriften, een memorecorder, sprekende rekenmachine of voorleesapparaat.

Voor de gegevens inzake de producten die tot het basispakket behoren, kunt u navraag doen bij de SB-lijn. Uw zorgverzekeraar kan u informeren over de precieze voorwaarden, afgestemd op uw polis.

Het is ook mogelijk dat u een beroep doet op voorzieningen voor school, studie of werk. Hierbij kan gedacht worden aan een werkplekaanpassing, computeraanpassingen, leeshulpapparatuur, voorleeshulp- of assistentie en vervoersvoorzieningen. Deze voorzieningen kunt u aanvragen bij het UWV. Advies en eventueel ondersteuning bij uw aanvraag kan geboden worden door een Regionaal centrum voor zorg, onderwijs en revalidatie.

Er zijn soms ook aanpassingen nodig in uw huis die een bijdrage leveren aan uw zelfredzaamheid. Denk daarbij bij voorbeeld aan verlichting, aanpassingen in de keuken of extra trapleuningen. De Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) biedt mogelijkheden voor aanpassingen in huis maar ook voor uw zelfredzaamheid buitenshuis. Denk daarbij aan vervoer of bijvoorbeeld een tandem. Deze wet wordt in 2007 vervangen door de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Voor informatie over de mogelijkheden en het aanvragen van een voorziening kunt u terecht bij uw gemeente. Deze is verantwoordelijk voor het beleid en voor de verstrekkingen.

 Zorg dat u duidelijkheid hebt over wat vergoed wordt of niet en wat de prijs en eventuele bijkomende kosten zijn indien u een hulpmiddel zelf wilt of moet betalen.

 Via belangen- en patiëntenorganisaties is het soms mogelijk om een tweedehands hulpmiddel te kopen of een korting te krijgen op bepaalde artikelen. Dat kan ook via websites als [Marktplaats.nl](https://www.marktplaats.nl), maar dat is doorgaans risicovoller.

 Zorg, voordat u voor een hulpmiddel kiest, dat u goed weet of er speciale instructie of training nodig is om met het hulpmiddel van uw keuze te kunnen werken. Bekijk ook goed of u bereid en in staat bent de eventueel noodzakelijke instructie en training te volgen.

Fase 4: Hoe verloopt de aanvraag of de aanschaf van een hulpmiddel?

Het is belangrijk dat u, indien mogelijk, al tijdens de selectiefase het beoogde hulpmiddel uitprobeert. Vaak kan dat in de showroom van een Regionaal centrum voor zorg, onderwijs en revalidatie of bij een hulpmiddelenleverancier. Beter is het natuurlijk als u het hulpmiddel ook in de eigen omgeving kunt uitproberen. Een proefperiode is lang niet altijd mogelijk, maar informeer er naar. Na het uitproberen of, liever nog, de proefperiode bespreekt u uw ervaringen en legt die naast de verwachtingen en wensen.

Indien uw ervaringen positief zijn, besluit u het hulpmiddel aan te vragen, te bestellen of te kopen. Mochten de resultaten niet aan de verwachtingen voldoen, bekijk dan opnieuw aan welke eisen het hulpmiddel moet voldoen en selecteer een ander hulpmiddel.

Na de afweging van de voor- en nadelen en misschien een proefperiode is de keus gemaakt voor één of meerdere hulpmiddelen. Duidelijk is welk hulpmiddel het meest geschikt is voor uw visuele beperking en uw behoeften. Ook is duidelijk of u instructie of training nodig hebt om met het hulpmiddel te kunnen werken, hoeveel tijd dat kost, en waar en hoe dit kan.

In de vorige fase is al uitgezocht of het beoogde hulpmiddel wordt vergoed of niet, en zo ja, in welke mate en door wie. Komt het hulpmiddel wel voor vergoeding in aanmerking dan dient u een aanvraag in bij de vergoedende instantie. Dit kan de zorgverzekeraar zijn of de gemeente. Voor hulpmiddelen ten behoeve van bijvoorbeeld vervoer naar school of werk zijn dit vooral de UWV en de gemeente.

Mocht bij het hulpmiddel installatie of instructie door de hulpmiddelenleverancier nodig zijn, dan dient dit ook vermeld te zijn op de aanvraag. Is, eventueel aansluitend op de instructie door de hulpmiddelenleverancier, een training door een Regionaal centrum gewenst, dan is het verstandig hiervoor tijdig contact op te nemen met het centrum van uw keuze. In dit geval is er een indicatie van het CIZ nodig.

Ziet u er tegenop om zelf een aanvraag in te dienen, dan kan de low-visionsspecialist, een medewerker van een Regionaal centrum of de hulpmiddelenleverancier de aanvraag voor u doen of u daarbij helpen. Als het gaat om werkaanpassingen kan ook uw werkgever de aanvraag samen met u verzorgen of u informeren over aanvraagprocedures van bijvoorbeeld de regionale UWV-kantoren, gemeenten en verzekeraars. Ook de medewerkers van MEE kunnen u dikwijls goed van advies dienen.

Een beslissing van de ziektekostenverzekeraar, een gemeente, het UWV of het CIZ kan positief zijn. De genoemde deskundigen kunnen u dan adviseren en soms helpen bij de verdere gang van zaken. Indien de beslissing over

uw aanvraag negatief is, staat in de beschikking op welke termijn en hoe u bezwaar kunt aantekenen en op welke termijn op uw bezwaar een reactie moet volgen. U kunt zich het beste door de deskundigen laten adviseren en soms laten helpen bij het aantekenen van bezwaar of beroep tegen de afwijzing of tegen bepaalde voorwaarden inzake de toewijzing.

Als het hulpmiddel niet voor vergoeding in aanmerking komt, kunt u natuurlijk zelf tot aanschaf overgaan als u daartoe financieel in staat bent.

 Als het hulpmiddel niet vergoed wordt en u hebt een laag inkomen dan kunt u een beroep doen op de bijzondere bijstand van de gemeente of op een speciaal fonds voor blinden en slechtzienden. De SB-lijn vertelt u meer.

 De vergoedende instantie is gehouden aan termijnen waarbinnen uw aanvraag moet worden afgehandeld. Vraag hiernaar en bewaak de termijnen goed.

 Het is verstandig om uzelf of een familielid op de hoogte (te laten) stellen van de aanvraagprocedure en te bewaken dat dit zorgvuldig en zo snel mogelijk verloopt.

 Zorg dat u zelf ook over alle correspondentie met betrekking tot uw aanvraag beschikt en bewaar deze zorgvuldig.

Fase 5: Hoe gaat de levering en het gebruik in de praktijk ?

Na de zorgvuldige voorbereidingen en al het voorwerk is nu de fase aangekomen dat u het hulpmiddel in ontvangst kunt nemen. Natuurlijk zult u zich er in fase 4 van moeten vergewissen door wie en op welke manier en op welk tijdstip het u toegezegde hulpmiddel geleverd kan worden. Het is erg belangrijk de hiervoor genoemde tips goed in acht te nemen.

Veel hulpmiddelen, zoals een taststok, sprekend horloge of een daisy-speler, worden per post gestuurd en zijn voorzien van een handleiding, bij voorkeur in een voor u leesbare leesvorm. Grotere of meer complexe hulpmiddelen zoals een beeldschermloep of computeraanpassingen worden thuis of op het werk afgeleverd. Bij thuislevering wordt het hulpmiddel geïnstalleerd en krijgt u instructies over het gebruik. Het is handig als uw partner of een relatie daarbij aanwezig kan zijn. Vervolgens vertelt de leverancier u over eventuele voorzorgsmaatregelen en het onderhoud van het hulpmiddel.

 Zorg er altijd voor dat u goed weet welk hulpmiddel door wie, waar en wanneer wordt afgeleverd.

 Stel vast of u het juiste hulpmiddel (type en dergelijke) hebt gekregen. Stel vragen als er iets niet duidelijk is.

 - Als het hulpmiddel is vergoed, zorg dan dat u weet of het in eigendom of in bruikleen is verstrekt. Dat is relevant met het oog op service en nazorg en/of uw no-claimkorting voor de zorgverzekeringswet.

 - Als het hulpmiddel is vergoed heeft u rechten en plichten met betrekking tot het hulpmiddel. Lees tijdig de voorwaarden en bewaar de papieren goed.

Nu kunt u uw hulpmiddel gaan gebruiken. Als het goed is, weet u hoe het hulpmiddel werkt en kunt er goed mee omgaan. U hebt – als dat nodig was - de benodigde instructie van de hulpmiddelenleverancier of low-visionsspecialist gekregen, en mogelijk ook nog een (vervolg)training van een Regionaal centrum. Soms informeert een low-visionsspecialist, een medewerker van het Regionaal centrum voor zorg, onderwijs en revalidatie of de hulpmiddelenleverancier na verloop van tijd naar uw ervaringen. Vertel dan eerlijk of het hulpmiddel aan uw verwachtingen voldoet of dat er problemen of klachten zijn. Trek zelf tijdig aan de bel als er problemen zijn. U heeft recht op en baat bij een goed functionerend hulpmiddel.

Het hangt af van de aard van het probleem wie u daarbij kan helpen. Is er bijvoorbeeld sprake van een conflict tussen uw computer en de speciale software, dan kan de leverancier helpen. Het kan ook zijn dat u gebaat bent bij aanvullende training door een deskundige of bij advies en assistentie van goed opgeleide vrijwilligers die bij u thuis kunnen komen. De SB-lijn kan u hier meer over vertellen.

Het is vooral van belang zelf op de hoogte te blijven van ontwikkelingen. Er komen regelmatig nieuwe hulpmiddelen op de markt of bestaande hulpmiddelen worden verbeterd. Bezoek daarvoor ook de jaarlijkse ZIEZO-beurs. Zorg verder dat u op de hoogte blijft van veranderingen in de vergoedingen. Dat kan onder andere via de SB-lijn.

Het is raadzaam uw ervaringen bij te houden en te delen. U kunt uw bevindingen doorgeven aan de betreffende hulpverleners en instanties en eventueel aan cliëntenorganisatie(s). Ook de SB-lijn hoort graag ervaringen en signalen in het proces van aanschaf en gebruik van hulpmiddelen.

 - Zorg ervoor dat u door de leverancier goed geïnformeerd wordt over wat u moet doen als er problemen zijn met het hulpmiddel.

 - Het hulpmiddel is er voor u. Schrik er niet voor terug om zo nodig aan te geven dat het hulpmiddel niet goed aansluit bij uw behoeften en mogelijkheden. Meldt ook als u behoefte hebt aan meer en andere hulpmiddelen.

4. Overzicht instanties, organisaties en informatie voor mensen met een visuele beperking

ADL hulpmiddelen (voor lezen en gebruik in en om huis)

Ziezo-beurs

De Ziezo-beurs is een jaarlijkse beurs waar leveranciers van hulpmiddelen.
www.ziezo.org/zz/standaard/beurs.asp

Beleyes

Telefoon: (020) 777 68 07
e-mail: info@beleyes.nl
website: www.beleyes.nl

Freedom ADL B.V.

Telefoon: (013) 521 33 73
e-mail: info@freedomadl.nl
website: www.freedomadl.nl

Slechtziend.nl

Telefoon: (0487) 59 56 54
e-mail: info@slechtziend.nl
website: www.slechtziend.nl

World Wide Vision

Telefoon: (013) 528 56 66

e-mail: info@worldwidevision.nl

website: www.worldwidevision.nl

Geavanceerde hulpmiddelen (voor lezen en/of computergebruik)

Babbage automation

Telefoon: (0165) 53 61 56

e-mail: info@babbage.com

website: www.babbage.com

Freedom Scientific Benelux BV

Telefoon: (055) 323 09 07

e-mail: info@freedomscientific.nl

website: www.freedomscientific.nl

Low Vision & Braille Center B.V.

Telefoon: (036) 547 60 40

e-mail: info@lvbc.nl

website: www.lvbc.nl

Optelec Nederland B.V.

Telefoon: (010) 231 35 55
e-mail: info@optelec.nl
website: www.optelec.nl

RDG compagne

Telefoon: (030) 287 05 64
e-mail: info@rdgcompagne.nl
website: www.rdgcompagne.nl

Reinecker Reha Technik NL

Telefoon: (0345)- 58 51 60
e-mail: info@reineckerreha.nl
website: www.reineckerreha.nl

Saarberg

Telefoon: (0183) 61 96 25
e-mail: info@saarberg.info
website: www.saarberg.nl

Van Lent Systems B.V.

Telefoon: (0412) 64 06 90
e-mail: info@vanlent.com
website: www.vanlent.com

Regionale centra voor zorg, onderwijs revalidatie:

N.B.: de telefoonnummers zijn van de overkoepelende kantoren.

Bartimeus

Telefoon: (0343) 52 69 11

e-mail: info@bartimeus.nl

website: www.bartimeus.nl

Sensis

Telefoon: (0486) 47 10 03

e-mail: info@sensis.nl

website: www.sensis.nl

VisioLoo erf

Telefoon: (035) 698 57 11

e-mail: info@visioloerf.nl

website: www.visioloerf.nl

Landelijke centra voor revalidatie

Bartimeus Sonneheerdt Opleiding en Arbeid

Telefoon: (0341) 49 85 00

e-mail: info@sonneheerdt.nl

website: www.sonneheerdt.nl

Visio Het Loo erf

Telefoon: (055) 580 08 00

e-mail: info@looerf.nl

website: www.looerf.nl

Overzicht van low-visionsspecialisten via:

Nederlandse Unie Van OptiekBedrijven (NUVO)

Telefoon: (023) 542 79 76

e-mail: info@nuvo.nl

website: www.nuvo.nl

Hulp- en dienstverlening

Fondsen voor visueel gehandicapten

In Nederland zijn een twintigtal fondsen speciaal voor visueel gehandicapten actief. Voor een overzicht van deze fondsen en hun doelstellingen kunt u contact opnemen met de Landelijke Stichting voor Blinden en Slechtzienden (LSBS)

Telefoon: (030) 231 15 43

e-mail: lsbs@lsbs.nl

Brochures aan te vragen bij:

Slechtzienden- en Blindenlijn

Telefoon: (030) 294 54 44

e-mail: sb-lijn@sb-belang.nl

website: www.sb-belang.nl

- Patiëntenverenigingen voor o.a. lotgenotencontact
Wegwijs; overzicht van patiëntenverenigingen en belangenorganisaties voor mensen met een (dreigende) visuele handicap.
- Wie werken er in de oogzorg?
In deze brochure vindt u informatie over deskundigen en dienstverleners in de oogzorg.
- De AWBZ is er voor u!
In deze brochure leest u over de mogelijkheden die de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten(AWBZ) biedt voor mensen met een visuele handicap.

Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ)

Telefoon: (030) 698 16 30

website: www.ciz.nl

MEE Nederland

Ondersteuning voor mensen met een handicap

Telefoon: (030) 236 37 07

website: www.meenederland.nl

Via de landelijke website kunt u de regionale én plaatselijke MEE-bureaus vinden.

Telefoon: (0900) 999 8888 (lokaal tarief)

website: www.mee.nl

Uitvoeringsinstantie Werknemers Verzekeringen (UWV)

website: www.uwv.nl

Hier kunt u het adres vinden van het UWV kantoor bij u in de buurt.

Anderslezen bibliotheken

Christelijke Bibliotheek voor aangepaste lectuur (CBB)

Telefoon: (0341) 56 54 77

e-mail: info@cbb.nl

website: www.cbb.nl

Bibliotheek Le Sage ten Broek (LSB)

Telefoon: (024) 378 26 26

e-mail: info@lsb.nl

website: www.lsb.nl

Nederlandse Luister- en Braille Bibliotheek (NLBB)

Telefoon: (070) 338 15 55

e-mail: klanten@nlbb.nl

website: www.nlbb.nl

Voor studie- en vaklectuur, tijdschriften en bladmuziek:

Dedicon

Telefoon: (0486) 48 64 86

e-mail: info@dedicon.nl

website: www.dedicon.nl

Slechtzienden- en Blindenlijn (SB-lijn)

Bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 09.00 tot 16.00 uur

Telefoon: (030) 294 54 44

e-mail: sb-lijn@sb-belang.nl

Postbus 2062, 3500 GB Utrecht

Federatie Slechtzienden- en Blindenbelang

Telefoon: (030) 299 28 78

e-mail: info@sb-belang.nl

website: www.sb-belang.nl

Deze brochure is mede mogelijk gemaakt door de financiële steun van het College voor zorgverzekeringen (CVZ) en gebaseerd op informatieproducten van de CVZ-projectgroep Kompas visuele hulpmiddelen.

Deze brochure is ook in aangepaste leesvorm beschikbaar via de SB-lijn en tevens te downloaden via www.sb-belang.nl